

Beste natuurvrienden,

Tussen kerstdiners en cadopapier door organiseerden we met NVO een allerlaatste wandeling in 2018. Op **zondag 23 december** trokken we met z'n **16-en** (8 AM en 9 PM) naar De Panne om daar eens het zeer brede strand te verkennen (dat breed is relatief bij hoog water natuurlijk). Het weer viel wat tegen maar het had ook wel slechter gekund : 's morgens geen wind maar grijs en nat weer, in de namiddag geen regen meer maar wel een strakke wind.

De stroming door het Kanaal loopt van Frankrijk richting Nederland en schuurt daarbij onze kust af, zo verliezen we elk jaar vele tonnen zand aan de Nederlanders (en van teruggeven is vanzelfsprekend geen sprake). Maar die stroming heeft voor strandjutters ook een voordeel: ze brengt organismen op onze stranden die veel zuidelijker leven. De kans om deze zuidelijke soorten te vinden is veel groter aan de Westkust. De stroming van

de IJzermonding in Nieuwpoort houdt aanspoelende schelpen en wieren wat tegen en zorgt er dus voor dat er bij ons veel minder te vinden is. Daarom trokken we helemaal naar het hoekje van België, op enkele kilometers kon je de gebouwen van het Franse Bray-dunes zien liggen. Door de klimaatopwarming schuiven ook levende zuidelijke soorten steeds verder op naar het noorden. Ook dat zul je dus het eerst kunnen vaststellen op de stranden van de Westhoek.

Veel natuurliefhebbers gaan er prat op dat ze honderden (en de hele echte zelfs duizenden) soorten uit elkaar kunnen houden. Het gaat daarbij in de eerste plaats over vogels, daarna over planten, waarschijnlijk ook over insecten en na een tijd misschien ook over zwammen. Maar velen van hen zullen geen 20 schelpensoorten kennen. Het strand is een biotoop die duidelijk minder in de smaak ligt als onderzoeksterrein. Kijk maar eens op waarnemingen.be hoe weinig foto's je vindt van strandvondsten. Vreemd... want het strand kan heel boeiend zijn, met als extra voordeel dat je veel van je vondsten mee naar huis kunt nemen om ze daar nog eens goed te bekijken of om er eventueel een verzameling mee aan te leggen.

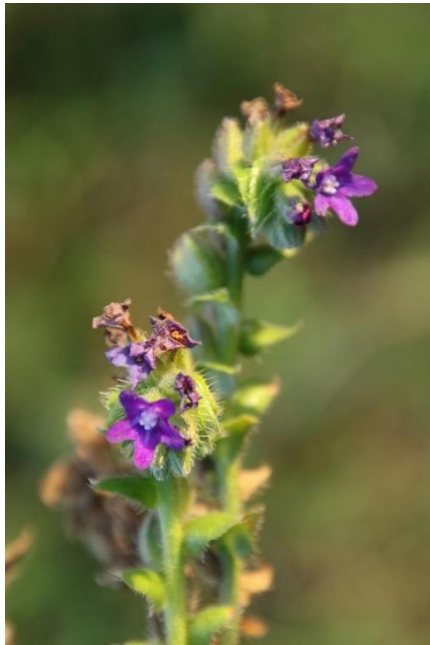

Kregen wij dan veel verschillende aanspoelsels te zien? Wel, hier volgen wat cijfertjes : 19 tweekleppigen, 11 slakken, 1 inktvis, 4 kreeftachtigen, 1 holtedier, 5 kolonievormers, 3 stekelhuidigen, 3 wormen en 4 wieren. In totaal dus zo'n 51 verschillende soorten waar we de naam van wisten. Daartussen ook weer 11 soorten die we met NVO nog niet hadden gezien en benoemd. Het leuke van zo'n strandwandeling is vooral dat je nooit vooraf weet wat je zult aantreffen en vaak zitten er dan hele leuke verrassingen bij.

Hoe zit het ondertussen met onze grote soortenlijst?. Wel, we sluiten 2018 af met maar liefst 616 verschillende soorten waar we een naam op plakten. In totaal (sedert begin 2017) klokken we af op **742 verschillende soorten**. Heel stilletjes dromen we al van de magische kaap van 1000 soorten, het tempo waarmee we nieuwe soorten ontdekken zal natuurlijk steeds vertragen, maar een mens mag dromen hee... Van al die soorten werden er ondertussen reeds 544 (minstens éénmaal) met een foto en wat uitleg in de verslagjes gezet. Ondanks de kou en het grijze weer bereikten toch wat bruikbare foto's het NVO-secretariaat (bedankt Paul, bedankt Natacha). Uit het aanbod werden opnieuw een drietal pagina's "NVO-ers in actie" gedistilleerd die je vindt op het einde van dit verslag.

Alle vorige verslagjes kan je ook steeds nalezen op onze site <https://nvosite.com>

In de winter zie je niet zoveel bloeiende planten. Dus een prachtige bloeier zoals deze **Gewone ossentong** is dan een verrassende en heel leuke waarneming. Deze plant voelt zich echt thuis aan de kust maar vreemd genoeg vind je ze niet in en rond Oostende. (foto : JaVa)

Tepelhorens zijn vleeseters, ze boren gaatjes in andere schelpdieren en slurpen die dan leeg. Op het strand kun je regelmatig de forse (tot 4 cm) Grote tepelhoren vinden. Maar zijn kleiner familielid (max 1,5 cm), de **Glanzende tepelhoren** (ook wel Kleine tepelhoren genoemd) vind je niet zo gemakkelijk. (foto : waarnemingen.be)

Gekleurde kwallen kunnen flink netelen, dat is de regel. Maar de uitzondering daarop is deze **Zeepaddenstoel**. Wij vonden dit jong exemplaar dat nog maar net aangespoeld was. Kwallen kunnen niet tegen de stroming inzwemmen en eenmaal ze op het strand liggen zijn ze ten dode opgeschreven. (foto : PaJa)

In de Noordzee en het Kanaal leven honderden soorten hydro-poliepen en mosdierpjes. Het zijn piepkleine diertjes die leven van plankton. Samen vormen ze kolonies die er bij elke soort weer wat anders uitzien. Dit is **Lange zeedraad** maar meestal vind je op het strand enkel de centrale donkere "tak". De blekere hokjes met daarin de poliepjes zijn dan al verdwenen. (foto : waarnemingen.be)

Bij de tweekleppigen zijn nogal wat soorten die sterk op elkaar lijken en dan is het zoeken naar een kenmerk waaraan je toch het verschil kunt zien. Bij deze doublet zie je dat het ene uiteinde (hier links op de foto) licht omhoogbuigt. In profiel zie je daardoor in de schelp een lichte S-vorm. Dit is typerend voor de **Rechtsgestreepte platschelp**, waarvan enkel de rechterklep hele fijne streepjes heeft. (foto : JaVa)

De **Gevlochten fuikhoren** heeft zowel horizontaal als verticaal ribbels waardoor een traliwerkje ontstaat. De soort leeft als aaseter op de bodem. De lege schelpen worden vaak gebruikt door Heremietkreeften die er dan ook voor zorgen dat er Zeerasp (kolonie poliepdierpjes) op de schelp gaat groeien. (foto : JaVa)

Door vervuiling kregen eind vorige eeuw heel wat zeedieren het knap lastig om te overleven. De **Purperslak** verdween helemaal omdat, door chemische stoffen, alle dieren vrouwelijk waren geworden. Ondertussen werden die stoffen verboden en is de Purperslak bezig aan een (voorzichtige) come-back. Op de foto twee levende exemplaren en eipakketjes. (foto : JaVa)

Deze soort hadden we nog voor de start vooropgesteld als vondst van de dag : de **Messchede** (zonder t Luc, zonder t). Je zult ze bij ons in Oostende nooit vinden en ook in de Panne was het flink zoeken. Maar de kaarsrechte vorm en vooral de richels onderaan de schelp maken dat hij wel opvalt op het strand. (foto : waarnemingen.be)

Zeepieren vind je wel overal. De worm zelf zit goed verstopt maar de hoopjes zand vallen van ver op. Er zijn twee verwante soorten: bij de **Leegloper** ligt het hoopje chaotisch door elkaar en iets verderop is er een "ademgat". Bij de Franse tap ligt het zand in een perfecte spiraal en is er meestal geen ademgat te zien. (foto : JaVa)

Als we over wieren spreken denken we aan grote groene, bruine of rode slierten. Maar er bestaan ook heel wat ééncellige wieren. Een bepaalde groep van deze ééncelligen maakt rond zichzelf een soort doosje uit siliciumdioxide (= kiezel) en ze worden daarom kiezelwieren genoemd. Uit deze groep zie je op het strand vaak de **Surfdiatomeeën**, het zijn er zoveel dat ze samen groene klodders of strepen vormen. (foto : waarnemingen.be)

Op het strand vind je vaak zwarte of roestbruine schelpen. Dat zijn exemplaren die al een hele tijd in zee liggen. En dat kan echt wel al heel lang zijn, want zo komt deze fossiele **Gewone priktolhoren** waarschijnlijk uit het Pleistoceen, een tijdperiode die zo'n 12.000 jaar geleden eindigde. (foto : PaJa)

Om te eindigen nog een kolonie : het **Zeedennetje**. Bij deze soort staan de vertakkingen steeds mooi in één vlak. De diertjes die in de hokjes (de kleine driehoekjes) leven bezitten netelcellen (zoals kwallen) en daarom behoort deze soort tot de hydroïdpoliepen en niet tot de mosdierjes (we reizen om te leren, nieuwe) (foto : JaVa)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er is (zoals steeds) een herkansing mogelijk want op **zondag 13 januari** staat er opnieuw een boeiende activiteit op de kalender. (infomail volgt binnenkort)
Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten. NVO staat voor **NatuurVrienden Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 2 jaar gespreid, zo'n 40 verschillende locaties.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis.

Bij carpoolen wordt wel gevraagd een kleine brandstofbijdrage te betalen aan de chauffeur van dienst.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een blog gestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

Volgende NVO-activiteiten (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **Zondag 13 januari** : jaaroverzicht : terugblik op 2018, vooruitkijken naar 2019
09u00 : **Workshop** gebruik excelbestanden, waarnemingen.be en andere internetsites
+ **jaaroverzicht NVO+**
14u00 : kleine **Spuikom**wandeling + **Jaaroverzicht NVO** (met "bakselbuffet")
Locatie : ontmoetingscentrum De Ballon / Mansveldstraat 9 / Oostende
- **Zondag 27 januari** : wandeling langs de **IJzermonding** in Nieuwpoort
RV carpoolers om 08u30 of 13u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u00 of 14u00 einde Halvemaanstraat (voorbij restaurant Vierboete) / Nieuwpoort
- **Zondag 10 februari** : strandjutten op de **Oostendse oosteroever**
Start om 09u00 of 14u00 aan de voet van de Vuurtoren / Buskruitstraat / Oostende
Opgelet deze activiteit stond eerst op 03 februari gepland
- **Zondag 24 februari** : wandeling door de **Uitkerkse Polder**
RV carpoolers om 08u30 of 13u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u10 of 14u10 bezoekerscentrum Groenwaecke / Kuiperscheeweg 20 / Blankenberge
- **Zondag 10 maart** : wandeling door het **Oostends Krekengebied**
Start om 09u00 of 14u00 aan fietsenstalling van de kinderboerderij / Stuiverstraat 599 / Oostende
- **Zondag 24 maart** : wandeling door natuurgebied **de Baai van Heist**
RV carpoolers om 08u30 of 13u30 aan de parking nabij het kerkhof / Stuiverstraat 414 / Oostende
Ter plaatse : 09u15 of 14u15 kleine vuurtorentje begin dijk Heist / Zeedijk-Heist 65 / Knokke-Heist

Weer of geen weer, er wordt altijd op de voorziene plaats en op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte@proximus.be

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

Grijs en nat... maar 's morgens wel veel plaats op het strand. In de namiddag net omgekeerd. Droog maar water tot tegen de dijk... een mens kan duidelijk niet alles hebben... (foto :NaGi)

NVO-ers zijn geen plooiers (of toch niet allemaal) dus we gingen gemotiveerd op zoek naar bijzondere strandvondsten(foto : NaGi)

"Wat zie je hier?" Zou een mooie vraag zijn voor het examen strandgids. Antwoord : een Otterschelp met daarop geslachtsveranderende Muiltjes en lege huisjes van de Driekantige kalkkokerworm (foto : PaJa)

Wa isda?
Va woa isda?
Voe wa isda?
En meer van die levens-
beschouwelijke
vragen kwamen
aan bod.
(foto : NaGi)

Voor het examen krabbenschilden-determineren zou ik zelf allicht ook wel gefleest zijn. Het aantal punten (Yani zou zeggen : "Wa punten?") en vooral de vorm van de punten tussen de ogen moet in principe helpen. (foto : PaJa)

En hier is ie dan... Solen marginatus ofte de **Messchede**. Zowel 's morgens als 's namiddags wisten we er een aantal te vinden. Maar het moet gezegd, het mooiste exemplaar, een perfecte doublet, werd gevonden door Greet helemaal op het einde van de wandeling. (foto : PaJa)

Een soort die bij ons niet leeft maar in De Panne vaak aanspoelt vanuit Frankrijk : de **Ruwe boormossel**. (foto : PaJa)

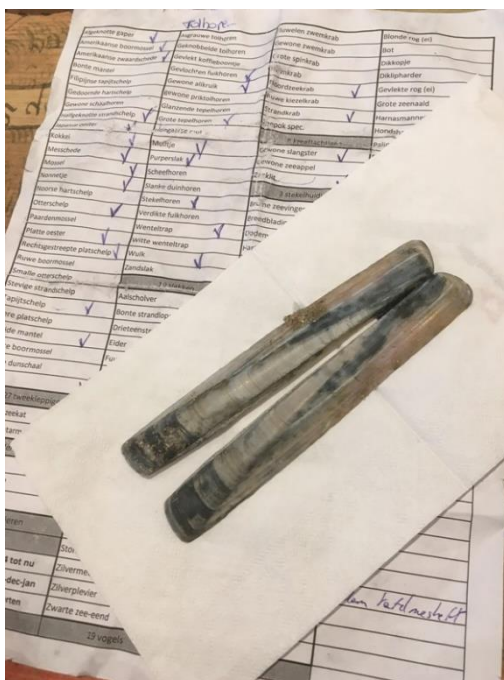
Tweekleppigen hebben altijd onderdelen die in elkaar passen om de twee schelpen beter samen te houden, die onderdelen samen worden het slot genoemd. Bij de **Ruwe boormossel** hoort daar een opvallend lange stekel bij. (foto : PaJa)

's Morgens konden we onze kille leden opwarmen in provinciaal bezoekerscentrum de Duinpanne (vroeger de Nachtegaal). Maar er werd wel nog wat doorgeboord over de vondsten. (foto : NaGi)

De bijbel van elke strandjutter is ongetwijfeld het boek geschreven door Hans De Blauwe met de toepasselijke naam "Strandvondsten" (foto : NaGi)

Maar hoe we ook zochten en puzzelden, deze schelp konden we niet op naam brengen. Met enige fantasie (en veel wishful thinking) maakten we er **Klein tafelmesscheft** van maar die is nog zeldzamer dan de Messchede dus we plakten er dan liever geen naam op. (foto : NaGi)

Zoals de zak het al zegt : "Mo How Zeg... lot ut nu e bitje los hee"
Eén of ander geestrijk nat kan het loslaten natuurlijk wel bevorderen. (foto : NaGi)

Helaas was de Duinpanne te vroeg dicht voor de namiddagploeg (alhoewel sommigen dat "helasiger" vonden dan anderen) en moesten we uitwijken naar... den Gero(c)kten hoarinck . Je zou er zo je stamcafé van willen maken, maar De Panne ligt daarvoor jammergenoeg een ietsiepietsie te ver. (foto : JaVa)

